

המאבק על השנה העברית

דרושה נחישות והתמדה על מנת לשנות את המדיניות השמרנית של מוסדות המדינה

בשולי בול הדואר נוהגת מדינת ישראל לציין את שמו של מעצב הבול, ואת השנה העברית והלועזית בה הוא הודפס. לא תמיד זה היה המצב, ונדרש מאבק על מנת לצרף פרטים אלו לעיצוב הבול. בשנת 1978 התמקד המאבק בהוספת התאריך העברי לפרטי הבול.

חתימת הסכם השלום עם מצרים

ב-26 במרץ 1979 נחתם על מדשאות הבית הלבן הסכם השלום בין ישראל ומצרים. היה זה שלב הסיום של תהליך ארוך ובעייתי, אשר החל באופן רשמי עם ביקורו של נשיא מצרים בירושלים ב-19 בנובמבר 1977.

במהלך שנת 1978 נערכו שיחות שלום ישירות בין ישראל ומצרים, בתיווך אמריקאי, אשר הסתיימו עם חתימת הסכמי קמפ דייוויד ב-17 בספטמבר 1978. ב-27 בספטמבר 1978 אישרה הכנסת את סעיפי הסכם השלום, והוא נכנס לתוקף כחצי שנה לאחר מכן.

מקור: ויקיפדיה

חתימת הסכם השלום בין ישראל ומצרים

הנפקת בול לציון הסכם השלום

ביום חתימת הסכם השלום, ב-26 במרץ 1979, הנפיק דואר ישראל בול מיוחד לציון ההסכם ההיסטורי. מעצב הבול בחר להציג בו פתק המונח בין אבני הכותל המערבי, כסמל להגשמת התקוות של עם ישראל לחיים של שלום עם עמי הסביבה.

הנפקת בול לציון הסכם השלום

עבור צבי רוזין מרמת גן ציין בול השלום לא רק את ההישג הלאומי, אלא גם את סיומו המוצלח של המאבק אותו ניהל מזה תקופה ארוכה להוספת השנה העברית בשולי הבול.

רישום שנת ההנפקה בשולי הבול

בשולי הבולים שהונפקו על ידי דואר ישראל מאז ה-17 בפברואר 1976 נרשמה שנת הנפקת הבול, וזאת בנוסף לשמו של מעצב הבול.

בול שבעים שנה לבצלאל שהונפק ב-17.2.1976

ומה עם השנה העברית?

צבי רוזין מרמת גן, אדם פרטי אשר הגדיר את עצמו כחלק מ-"חובבי שפת עבר, התאריך העברי, וחובבי ואוספי הבול היהודי-ישראלי", החליט לפעול לשינוי המצב. הוא פנה לשירות הבולאי וביקש כי יוסיפו בתחתית הבול גם את השנה העברית בנוסף לשנה הלועזית.

לאכזבתו, השירות הבולאי ענה לו כי "קיימים קשיים אשר מונעים מאיתנו לעשות זאת". הוא שמח מאוד כאשר הוזמן על ידי השירות הבולאי "לפגישה לשם החלפת דעות", אותה פירש כאילו "העניינים החלו לזוז בכיוון הרצוי", אולם מכתב נוסף שקיבל שם קץ לתחושה זו.

משה קרופ, הממונה על ייצור בולים בשירות הבולאי כתב לו כי "מובנת לנו בהחלט החשיבות של הדפסת התאריך העברי... אנו מבטיחים שגם לנו יש רגשות אשר מדברות לטובת העניין ובכל זאת לא יכולים לבצע את הדבר וצר לנו לאכזב אותך".

בעקבות תשובה זו החליט צבי רוזין כי אין עוד טעם להמשיך את הפניות אל השירות הבולאי, וכי יש לנסות ולפנות אל מקבלי ההחלטות בממשלת ישראל.

ומה עם השנה העברית?

צבי רוזין החליט לפנות אל דניאל ורמוס, יועץ שר החינוך והתרבות, ולבקש את עזרתו בקידום הנושא. דניאל ורמוס, ממקימי המשמרת הצעירה במפד"ל, נענה לפנייתו של רוזין והציג את הנושא ב-8 בפברואר 1978 בפני מזכיר הממשלה, אריה נאור.

עיקרו של הוויכוח בין מר צבי רוזין ובין מר ינון ביילין, סגן מנהל השירות הבולאי, הוא צירופו של התאריך העברי על הבולים היוצאים לאור בישראל... דומני כי הנושא ראוי בהחלט לדיון ועיון רציני. מיותר להדגיש בפניך את דעתי באשר לצורך לצרף את התאריך העברי לבול עצמו. אנא, אריה, אם אמנם תוכל לקדם בקרב הנוגעים בדבר עניין זה.

בעקבות המלצה זו החליט צבי רוזין לפנות ישירות אל מזכיר הממשלה ולפרוס בפניו את עיקרי הטענות התומכים בהוספת התאריך העברי על בול הדואר של מדינת ישראל.

ומה עם השנה העברית?

שני עמודים הכתובים בכתב ידו של צבי רוזין ריכזו בתוכם את נימוקיו לשילוב התאריך העברי בבולים:

היות ולאכזבתי הרבה לא חלה כל תזוזה חיובית בנידון, הנני מרשה לעצמי לפנות אליך ישירות, על מנת שכבודו יקדם עניין זה בקרב הנוגעים בדבר, לשם צירוף התאריך העברי לבול עצמו:

1. כל מסמך ממשלתי חייב לשאת גם תאריך עברי... על שטרות הכסף מופיע התאריך העברי בנוסף ללועזי.

2. על מטבעות הכסף מופיע התאריך העברי בלבד.

3. החותמת שעל גבי הבולים מכילה את התאריך העברי בנוסף ללועזי. אז איך יתכן שבבול עצמו... יופיע רק התאריך הלועזי.

כדי לחזק את טיעוניו באוזני מזכיר ממשלת הימין אשר עלתה לשלטון זמן קצר קודם לכן, צירף צבי רוזין בסוף דבריו הערה המתייחסת למהותו של השלטון החדש:

אנו לא חיים עתה בימי המנדט הבריטי, אלא במדינת ישראל. ולא בימי שלט ממשלת פועלים, אלא בתקופה שבה מכהנת ממשלה ציונית לאומית.

ומה עם השנה העברית?

מכתבו של צבי רוזין למזכיר הממשלה (עמוד ראשון).

הצ"ח
צבי רוזין
היא דגל
המחנה בפגז
כסוף
יום ג' ב' אייר תשל"ח

ע"כ
ארי אריה אור,
מנכ"ל הממשלה,
הקריה,
ירושלים.
אדוני הנכבד,
מנכ"ל הממשלה!

הנבון: ציון תאריך צדדי, בלתי ישיא.
הנ"ל מסתמך על מכתבו של
יוסף שר החינוך והתרבות אריה בן-ציון ורמזי,
ויש א' אצל א' תשל"ח, אשר ביטא את רצונו
הצ"ח.

היום ולא נכנס. היום לא חל
בזקנה חילוקי ביטול. (הוא מכתבו של
אריה בן-ציון הממונה על יוזמי הבולטים, ויש
וע' האם ב' תשל"ח, אשר ביטא את רצונו הצ"ח)
הנ"ל משה לעצמו לסיים את ישיבות, ואם
לכ"י יקדם צ"ח בה בידו הולך בידו,
לשם ציוד התאריך הצדדי. לביד צדדי
מיוק צ"ח שכן היא גם בעת של יוצר
שי החינוך.

לעצם הנושא של להפיק בקוצר
כ"י. שביד של מסמך ממלכתי, ויש לשער גם
תאריך צדדי, כצ"ח מכתבים וכו' על שטחים הכ"ס
מוסיף התאריך הצדדי בלתי ליוזמי.

-ה-

ומה עם השנה העברית?

מאבקו של צבי רוזין נשא פרי, והפנייה לעזרתו של מזכיר הממשלה סייעה להשגת המטרה. ב-27 בספטמבר 1978 נשלח מכתב אל שר התקשורת ובו החלטת ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים מיום 19 בספטמבר 1978:

מתוך ראיית החשיבות שבציון תאריך השנה העברית על גבי בולים ישראליים, לפנות אל שר התקשורת ולהמליץ בפניו להורות לשירות הבולאי להדפיס את השנה העברית על גבי בולי ישראל.

הנני מתכבד להביא לתשומת לבך החלטה מס. סט/109 של ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים, משיבתה ביום י"ח באלול תשל"ח (19.9.78) :-

סט/109 ציון השנה העברית על גבי בולים ישראליים

מ ח ל י ט י ס :

א. מתוך ראיית החשיבות שבציון תאריך השנה העברית על-גבי בולים ישראליים, לפנות אל שר התקשורת ולהמליץ בפניו להורות לשירות הבולאי להדפיס את תאריך השנה העברית על גבי בולי ישראל;

ב. ציון השנה העברית כאמור, ייעשה על-גבי בולים חדשים למעט הבולים שבתהליך הנפקה ואשר רשימתם תועבר בדחיפות אל מזכיר ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים. #

יישום החלטת הממשלה

ההנחיה לשילוב התאריך העברי בבולי ישראל פורסמה בסוף חודש ספטמבר 1978, ובאותו שלב חלק מן הבולים שתוכננו להנפקה בחודשים הבאים **כבר הודפסו**, או **שהיו בשלב מתקדם** של עיצוב והכנה לדפוס.

כך נוצר המצב כי בול השלום היה הבול הראשון בו שולב התאריך העברי בשולי הבול.

שם הסידרה	תאריך הדפסה	תאריך הנפקה
אישים (בן גוריון, ז'בוטינסקי)	28.9.1978	31.10.1978
המגבית היהודית המאוחדת	30.4.1978	31.10.1978
מכון לאמנות האסלאם	6.7.1978	31.10.1978
מרכז רפואי "שערי צדק"	4.6.1978	31.10.1978
אישים (נורדאו, כצנלסון, אוסישקין)	9.11.1978	26.12.1978
פרחים	3.9.1978	26.12.1978
הישגים טכנולוגיים בישראל	10.11.1978	13.2.1979
התנדבות היישוב לצבא הבריטי	5.12.1978	13.2.1979
חסידי אומות העולם	7.12.1978	13.2.1979
השלום	15.3.1979	26.3.1979

יישום החלטת הממשלה

כך נראים הפרטים שהודפסו בשולי בול "חסידי אומות העולם", הבול האחרון שהונפק קודם לשילוב השנה העברית.

וכך נראים הפרטים שהודפסו בשולי בול "השלום", הבול הראשון בו שולבה השנה העברית.

